

Balikbayan

sa Filipino ni Viktor Medrano

2011-02-28

Gusto ng ibáang tao na kulay itim ang Tagalog, subalit taga-dagat namán ang mga Pináy, 'di ba? Dapat parang kulay asul o turkesea...

§

Nanuod ako ng NASA TV nitóng umaga. Sabi ng isáng astronaut na ang mga babae raw ay hindi interesado sa kanyá. Siyá at mga kapulong niyá na may kasamang babae sa NASA ay may hilig sa mga Intsik o kulturang Silangan. Bakâ ang ibig-sabihin niyá ng “babae” ay ang mga puti.

Matatalino yaong mga astronaut na mga iyon dahil may mga psych evaluation pa sila. Ang edukasyon nila ay may karamang physics at mahirap na matematika.

Nag-wo-worry ako na 2011 na at nasa Earth Orbit pa lamang ang tao... Mataagal na ang simula ng Space Age. Alam kong gumagamit sila ng mga robot probes kung baga papuntang Mars, Venus, Jupiter, Saturn, at iba pa...

Ang surface ng utak ng matatalinong tao ay mas "kulubot" o mas "corrugated" kaysa sa mga tangâ. Ang indikasyon ng intelihensiya ay hindi lamang brain size.

2011-03-01

Sa Esperanto, ang pagrabi ng "Kumusta ka?" ay "Kiel vi fartas?" Ang verb na "farti" ay galing sa Aleman...

Talagang ang design ni Doktor L.L. Zamenhof ay ma-discourage ang mga Anglo-Sahon sa pag-aaral ng Esperanto dahil hindi ito bagay sa kanila. Alam niyang parang lutsik ang wikà ng mga Anglo-Sahon na tingin ng marami sa Europa ay hindi mga puti o tunay na Europeo... Hindi bagay sa kanila... Noóng panahon na ika-19 na siglo ni Zamenhof, Pranses ang wikang internasyonal sa buong mundo...

Sa Kastilà, ang ibig-sabihin ng verb na "esperar" ay "maghintáy" o kaya "may pag-asa"... Gusto ng maraming Hispanik ngayon ang Esperanto dahil ito ay mas malamig kaysa sa kanilang Kastilà na parang mainit at may polboron.

Ngayon ang karamihan ng mga lutsik sa Tsina (PRC) ay nag-aral o nag-aaral ng Pinyin, ang sistemang phonemic na ang gamit ay letrang Romano na may mga accent para sa tono. Para silang nag-aaral ng

Kastilâ. Dabil nitô, nagagandahân silâ sa Esperanto. Iba ang edukasyon ng mga Taga-Hong-Kong na Cantonese ang wikâ at hindi Mandarin. Straight memorization ng pagbigkâ ng mga logogram ang ginagawâ nilâ... Walâ silang mga sistemâtikong letra para memorization aid... Mayroon ngâ ang Cantonese na Yale Romanization o Jyutping Romanization, ngunit hindi itô ginagamit ng mga karamihan nilâ talagâ...

2011-03-02

Ang idea ko para sa buong Commonwealth ay ang promosyon ng Welsh dahil importante itô sa istorya ng mga Britanikô at mas organisado ang ispelang nitô pagkâ ikompare sa ibang wikang Celtic na ngayon ay parang namamatây na... Ang orihinal na wikâ ng mga Britanikô ay Celtic noong unang panahon...

§

Ang aking Tagalog ngayon ay talagang "Filipino" ang

tawag dahil gumagamit ako ng mga English words na parang "Kanji" sa wikang Hapon. Sa analohiyang ito, "Kana" ang tunay na Tagalog... Ang wikang "Filipino" ay may mixed spelling... Ang professor ko ay si Christopher Sundita sa Washington State... Dalubwika niya...

§

Ang suspetsa ko ay ang conlanging ay "White Boys' Hobby" dahil ang karamihan ng mga conlangs ay gawâ ng mga White Boys. May nakita akong ilan lamang na conlang na gawâ ng mga Taga-Silangan. Mas kakaunti nila... Bakâ sa Silangan, ang conlanging ay masyadong eccentric behavior, subalit ang Simplified Chinese Logograms at ang Pinyin ng mga Intrik ay talagang parang conlang na talagang ginagamit nila...

Ang Hangeul script ng mga Koreano ay conscript na pinagawâ ng Hari Sejong nila noong 1446.

§

Ang parte ng wikang Filipino na parang "Kana" ng Hapón sa ating analohiya ay mismang nakababagi nang dalawang parte, sa Natibo at sa Kastila. Sa ating analohiya, itó ay phonemic Hiragana at Katakana ng wikang Hapón. Ang mga English words ay "Kanji" ng Hapón sa ating analohiya...